

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՅԻԿ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԻՆՆ
ԱՄԻՍՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ	3
2. ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ	5
3. ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ	6
4. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԻՆՆ ԱՄԻՍՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ	7
5. ԱՐՁԱՆԱԳՐՎԱԾ ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	8
6. ԱՐՁԱՆԱԳՐՎԱԾ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐ	13
7. ԱՅԼ ՓԱՍՏԵՐ	17
8. ՀԵՏՀՍԿՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ	19
9. ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ	22

1. ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

Հաշվեքննության հիմքը¹

Հաշվեքննիչ պալատի 2024 թվականի հոկտեմբերի 31-ի թիվ 106-Ա որոշում:

Հաշվեքննության օբյեկտը

Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն:

Հաշվեքննության առարկան

2024 թվականի պետական բյուջեի ինն ամիսների մուտքերի ձևավորման և ելքերի իրականացման կանոնակարգված գործունեություն:

Հաշվեքննության առարկայի չափանիշները

«ՀՀ 2024 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենք, «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենք, «Գանձապետական համակարգի մասին» ՀՀ օրենք, «Հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ կառավարության 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ի «ՀՀ 2024 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» № 2323-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հունիսի 1-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության կանոնադրությունը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի № 699-Լ և № 727-Լ որոշումներն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» № 659-Լ որոշում, ՀՀ ֆինանսների նախարարի 2019թ. մարտի 13-ի № 254-Ն հրաման և այլ իրավական ակտեր:

Հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը

2024 թվականի հունվարի 1-ից 2024 թվականի սեպտեմբերի 30-ը ներառյալ:

Հաշվեքննության կատարման ժամկետը

2024 թվականի նոյեմբերի 4-ից 2025 թվականի հունվարի 31-ը ներառյալ:

¹ «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 27-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն սույն Ընթացիկ եզրակացությունն օգտագործվում է ՀՀ 2024 թվականի պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը կազմելու համար:

Հաշվեքննության մեթոդաբանությունը²

Ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննություն է իրականացվել համապատասխան մեթոդաբանությունների համաձայն:

Հաշվեքննությունն իրականացրած կառուցվածքային ստորաբաժանում

Հաշվեքննությունն իրականացվել է Հաշվեքննիչ պալատի ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննության վարչության կողմից:
Աշխատանքները համակարգել է Հաշվեքննիչ պալատի անդամ Գագիկ Բարսեղյանը:

² «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 58-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննությունների մեթոդաբանությունները հիմնված են Բարձրագույն հաշվեքննիչ մարմինների միջազգային կազմակերպության (INTOSAI) սկզբունքների, ստանդարտների ու ուղեցույցների վրա:

2. ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

ՀՀ տարածքային և ենթակառուցվածքների նախարարությունում (այսուհետ՝ Նախարարություն) 2024 թվականի պետական բյուջեի ինն ամիսների մուտքերի ձևավորման և ելքերի իրականացման կանոնակարգված գործունեության հաշվեքննությամբ արձանագրված ուշագրավ փաստերն են.

- Նախարարությունը «Պետական աջակցություն բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների իրականացման» (1232-12002) միջոցառման շրջանակում ստանձնել է բյուջեով տվյալ ժամանակաշրջանի համար հաստատված ծախսերի մեծությունից՝ 1,032,389.2 հազ. դրամ ավելի ֆինանսական պարտավորություններ:
- 2024 թվականի ինն ամիսների բյուջեի կատարման հաշվետվություններում.
 - «Պետական աջակցություն բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների իրականացման» (1232-12002) միջոցառման գծով փաստացի ծախսի ցուցանիշը խեղաթյուրված է³ 184,277.9 հազ. դրամի, իսկ կրեդիտորական պարտքերի տարեսկզբի և հաշվետու ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ ցուցանիշները, համապատասխանաբար՝ 186,767.3 հազ. դրամի և 2,490.0 հազ. դրամի չափերով:
 - «Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների քաղաքականության մշակում և ծառայությունների մատուցում» (1001-11001) միջոցառման «Աշխատանքի վարձատրություն» հոդվածով կրեդիտորական պարտքը խեղաթյուրված է 2,693.11 հազ. դրամի չափով:

Արձանագրված անհամապատասխանություններն ու խեղաթյուրումները նկարագրված են սույն ընթացիկ եզրակացության V և VI բաժիններում:

³ Տվյալ դեպքում արձանագրված՝ բյուջեի կատարման հաշվետվությունների փաստացի ծախսերի և կրեդիտորական պարտքերի խեղաթյուրումները, օրենսդրության համաձայն, ազդեցություն չեն կարող ունենալ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ տրվող կարծիքի վրա. «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքով (27-րդ հոդված) Հաշվեքննիչ պալատը պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը, ներառյալ կարծիքը, ներկայացնում է կառավարության կողմից ներկայացվող պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ: «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 25-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «բ» կետի համաձայն պետական բյուջեի կատարման մասին տարեկան հաշվետվությունը ներառում է «պետական բյուջեի եկամուտների, ծախսերի և դեֆիցիտի (հավելուրդի) հիմնավորվածությունը, դրանց համեմատական վերլուծությունը հաշվետու տարվան նախորդող տարվա փաստացի, ինչպես նաև հաշվետու տարվա համար հաստատված և փաստացի կատարված համապատասխան ցուցանիշների նկատմամբ»:

3 ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ⁴

Հաշվեքննություն իրականացման համար Նախարարության կողմից տրամադրվել է անհրաժեշտ տեղեկատվություն:

Նախարարության «Հիմնարկի կատարած բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին» /ձև Հ-2/, ինչպես նաև «Հաշվետվություն հիմնարկների դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի և պահեստավորված միջոցների» /ձև Հ-4/ հաշվետվություններում «Պետական աջակցություն բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների իրականացման» (1232-12002) և «Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների քաղաքականության մշակում և ծառայությունների մատուցում» (1001-11001) միջոցառումների գծով փաստացի ծախսի և կրեդիտորական պարտքերի ցուցանիշների արտացոլման մասով արձանագրված անհամապատասխանությունները հանգեցրել են ոչ էական խեղաթյուրումների, որոնք համատարած չեն:

⁴ Հաշվեքննությունը նպատակ է հետապնդել հաշվեքննության առարկային վերաբերելի տեղեկատվության ներկայացուցչական ընտրանքով (100%-ից փոքր) ձեռք բերել բավարար, համապատասխան հաշվեքննության ապացույցներ, որոնց կուտակմամբ ձևավորվելու է պետական բյուջեի տարեկան կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը՝ ներառյալ հաշվեքննության կարծիքը, որով պետք է արտահայտվի ողջամիտ (ոչ բացարձակ) հավաստիացում առ այն, թե պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությունը, բոլոր էական առումներով, ներկայացնում է արդյոք ՀՀ պետական բյուջեի մուտքերի ձևավորման և ելքերի իրականացման կանոնակարգված գործունեության ճշմարիտ ու իրական պատկերը:

4. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԻՆՆ ԱՄԻՍՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

Նախարարությանը՝ որպես ծրագրերի կատարողի, 2024 թվականի պետական բյուջեի ինն ամիսների պլանով նախատեսվել է 187,062,688.10 հազ. դրամի ծախս, ճշտված պլանը կազմել է 198,699,800.40 հազ.դրամ, ֆինանսավորումը՝ 174,095,656.79 հազ.դրամ, փաստը (դրամարկղային ծախսը)՝ 161,881,484.31 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 177,280,768.35 հազ. դրամ: Հաշվետու ժամանակահատվածում ճշտված պլանի նկատմամբ դրամարկղային ծախսը կազմել է 81.47%, ըստ ծրագրերի ցուցանիշները ներկայացված են աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1

Նախարարության 2024 թվականի պետական բյուջեի ինն ամիսների ցուցանիշները (հազար դրամ)

Ծրագրի դասիչ	ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Պլան	Ճշտված պլան	Փաստ (դրամարկղային ծախս)	Փաստացի ծախս
	Ընդամենը	187,062,688.10	198,699,800.40	161,881,484.31	177,280,768.35
1001	Տարածքային կառավարման ոլորտում քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգի իրականացում	1,145,960.90	1,198,548.00	1,103,054.00	1,205,790.48
1015	Սոցիալական փաթեթների ապահովում	0.00	51,024.00	47,508.00	53,454.00
1019	Սոցիալական ներդրումների և տեղական զարգացման ծրագիր	4,158,097.80	5,068,097.80	4,652,997.06	4,652,845.66
1038	Տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչների մասնագիտական վերապատրաստում և հատուկ ուսուցում	8,756.50	8,756.50	8,558.64	8,558.64
1040	Կոշտ թափոնների կառավարում	2,102,033.20	2,038,361.20	682,668.25	682,668.25
1049	Ճանապարհային ցանցի բարելավում	62,747,239.90	77,111,781.20	54,748,400.01	66,651,091.70
1072	Ջրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում	0.00	50,000.00	50,000.00	50,000.00
1073	Ընդերքի ուսումնասիրության, օգտագործման և պահպանման ծառայություններ	15,400.00	15,400.00	15,400.00	16,330.70
1077	Երկաթուղային ցանցի զարգացում	327,445.00	332,635.20	332,635.20	332,635.20
1110	Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայություն	5,430.00	5,430.00	5,430.00	5,430.00
1146	Հանրակրթության ծրագիր	13,520,107.20	13,520,107.20	13,455,122.90	15,653,346.30
1148	Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագիր	26,004.90	39,053.90	25,480.30	25,767.10
1157	Քաղաքային զարգացում	11,962,371.30	12,104,154.90	4,019,238.00	4,026,760.77
1167	Էլեկտրաէներգետիկ համակարգի զարգացման ծրագիր	0.00	63,672.00	51,588.06	198,850.57
1171	Ռադիոակտիվ թափոնների կառավարում	28,186.00	28,186.00	28,186.00	28,186.00
1189	Դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության մակարդակի բարձրացման ծրագիր	10,129,479.60	10,189,479.60	9,474,367.02	9,474,367.02
1192	Կրթության որակի ապահովում	588,864.20	775,363.70	775,363.00	775,363.00
1198	Մշակութային և գեղագիտական դաստիարակության ծրագիր	49,775.70	49,775.70	49,775.70	49,775.70
1205	Սոցիալական ապահովություն	1,500.00	3,000.00	2,538.83	2,538.83
1212	Տարածքային զարգացում	69,060,931.80	70,568,553.40	70,162,145.10	70,162,145.10
1232	Էներգաարդյունավետության ծրագիր	3,804,022.90	4,233,692.40	1,838,849.14	2,871,238.43
1236	Հանրակրթական և նախադպրոցական հաստատությունների հիմնում, կառուցում, բարելավում	7,022,203.60	885,850.10	0.00	0.00
1238	Նախադպրոցական կրթություն	358,877.60	358,877.60	352,179.10	353,624.90

5. ԱՐՁԱՆԱԳՐՎԱԾ ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

5.1 Բյուջեով հաստատված ծախսերից ավելի ֆինանսական պարտավորություններ ստանձնելը

Առկա է անհամապատասխանություն ՀՀ կառավարության «Բյուջեների կադարման կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» № 706-Ն որոշման 28-րդ և 36-րդ կետերով սահմանված հետևյալ պահանջների նկատմամբ.

- «28. Բյուջեներով հաստատված ծախսերի մեծությունը փոխադրված ծախսատեսակի կադարման համար սահմանված առավելագույն չափն է:
- 36. Վճարման ժամանակացույցը հաստատվելուց հետո և միայն դրան համապատասխան ԲՍԿ-ն իրավունք ունի Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով ստանձնելու ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք պետք է ֆինանսավորվեն նախահաշվով նախատեսված միջոցների հաշվին»:

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ Նախարարությունը «Պետական աջակցություն բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների իրականացման» (1232-12002) միջոցառման հաշվետու ժամանակաշրջանի՝ 1,475,669.5 հազ. դրամ ճշտված պլանի առկայության պայմաններում, համաձայն հաշվետվության ձև Հ-2-ի ստանձնել է 2,508,058.8 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով կամ տվյալ ժամանակաշրջանի բյուջեով նախատեսված առավելագույն չափից՝ 1,032,389.2 հազ. դրամով ավելի ֆինանսական պարտավորություններ⁵:

Նախարարության դիրքորոշումը՝ «... Այս կապակցությամբ չենք կարող չնշել, որ 2024թ-ի վեց ամիսների հաշվեքննությունում Նախարարությունը ֆինանսական պարտավորություններ չէր ստանձնել և հիշյալ որոշման հետ անհամապատասխանություն առկա չէր, մինչդեռ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից ներկայացված առաջարկության հիման վրա ինն ամիսների հաշվեքննությունում արտացոլելու պարագայում առաջացել է անհամապատասխանություն ...»:

Հաշվեքննողի մեկնաբանությունը՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից Նախարարությունում 2024 թվականի վեց ամիսների պետական բյուջեի կադարման հաշվեքննության ընթացիկ եզրակացությամբ արձանագրվել էր անհամապատասխանություն «Հանրային հարվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին» օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ

⁵ Նախարարության կողմից բյուջեով նախատեսվածից ավելի ստանձնած ֆինանսական պարտավորությունների գծով արձանագրված անհամապատասխանության հետևանքները վերացնելու և այդ պարտավորությունները կատարելու հնարավորություն ընձեռնելու նպատակով ՀՀ կառավարության 2024 թվականի հոկտեմբերի 10-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2024 թվականի պետական բյուջեում վերաբաշխում և փոփոխություն, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ի № 2323-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» № 1616-Ն որոշմամբ տվյալ ծրագրային միջոցառման գծով նախատեսված հատկացումների չափը՝ 1,200,000.0 դրամով ավելացվել է:

մասի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսների նախարարի 13.03.2019թ. № 254-Ն հրամանով հաստատված «Հիմնարկի կատարած բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին» /ձև Հ-2/ և «Հիմնարկի դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի և պահեստավորված միջոցների մասին» /ձև Հ-4/ հաշվետվություններում փաստացի ծախսերի և կրեդիտորական պարտքերի արտացոլման պահանջների նկատմամբ: Արդյունքում՝ բյուջեի կատարման հաշվետվություններում կրեդիտորական պարտքերի և փաստացի ծախսի ցուցանիշները խեղաթյուրված էին (հրապարակված է Հաշվեքննիչ պալատի պաշտոնական կայքէջի «Ընթացիկ եզրակացություններ» բաժնում):

Մինչդեռ, բյուջեի կատարման հաշվետվություններում գումարների (ցուցանիշների) հաշվառման, դրանց դասակարգման, ներկայացման կամ բացահայտման նկատմամբ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները պետք է պահպանվեն՝ միաժամանակ ապահովելով նաև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի բյուջեով նախատեսված առավելագույն չափից ավելի ֆինանսական պարտավորությունների սրբանջումն արգելող օրենսդրությամբ սահմանված վերոգրյալ պահանջների կատարումը:

5.2 Հաշվետու ժամանակահատվածի բյուջեի կատարման հաշվետվություններում արտացոլված ցուցանիշներ

Առկա է անհամապատասխանություն «Հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսների նախարարի 13.03.2019թ. № 254-Ն հրամանով հաստատված «Հիմնարկի կատարած բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին» /ձև Հ-2/ և «Հիմնարկի դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի և պահեստավորված միջոցների մասին» /ձև Հ-4/ հաշվետվություններում փաստացի ծախսերի և կրեդիտորական պարտքերի արտացոլման պահանջների նկատմամբ:

Համաձայն «Հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին» օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ «...գործառնությունները, այլ դեպքերը և իրադարձությունները ճանաչվում են, երբ դրանք տեղի են ունենում և ներկայացվում են այն ժամանակահատվածների ֆինանսական հաշվետվություններում, որոնց դրանք վերաբերում են»:

Հաշվեքննությամբ արձանագրվել է՝

5.2.1 «Հայաստանի Հանրապետության 2024 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի «Պետական աջակցություն բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների իրականացման» (1232-12002) միջոցառման ֆինանսավորման համար տարեկան պլանով նախատեսվել է 1,192,000.0 հազ. դրամ, հաշվետու ժամանակաշրջանի ճշտված պլանով սահմանվել է 1,475,669.5 հազ. դրամ: Համաձայն հաշվետվության ձև Հ-2-ի՝ ֆինանսավորումը կազմել է 1,475,669.5 հազ. դրամ, դրամարկղային ծախսը՝ 1,475,669.5 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 2,508,058.8 հազ. դրամ:

ՀՀ կառավարության 2022 թվականի մայիսի 26-ի «Բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների պետական

աջակցության ծրագրի իրականացման կարգը հաստատելու, ՀՀ կառավարության 2022 թվականի ապրիլի 15-ի թիվ 520-Լ որոշման մեջ լրացում և փոփոխություններ կատարելու մասին» № 775-Լ որոշմամբ հաստատվել է «Բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների պետական աջակցության ծրագրի իրականացման կարգը»: Համաձայն նախարարի 2022 թվականի հունիսի 17-ի № 25-Լ հրամանով հաստատված Նախարարության և բանկերի ու վարկային կազմակերպությունների միջև համագործակցության պայմանագրի օրինակելի ձևի 10-րդ կետի 1-ին ենթակետի՝ ֆինանսական կառույցը պարտավոր է՝ «...մինչև յուրաքանչյուր ամսվան հաջորդող ամսվա 5-րդ աշխատանքային օրը Նախարարության էլեկտրոնային փոստի հասցեով (mtai.secretariat@gmail.com) ներկայացնել Սուբսիդավորման գումարի փոխանցման վերաբերյալ հայտ...», իսկ պայմանագրի 11-րդ կետով Նախարարությունը պարտավոր է « ... պայմանագրի 10-րդ կետի 1-ին ենթակետում նշված տեղեկությունները ստանալուց հետո առավելագույնը 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում ուսումնասիրել դրանց համապատասխանությունը Որոշմամբ և Կարգով սահմանված պահանջներին (պահանջներին բավարարող Շահառուն ինքնաշխատ եղանակով համարվում է Ծրագրի շահառու) և Ֆինանսական կառույցի Հատուկ հաշվին փոխանցել հայտի ներկայացմանը նախորդող ամսվա ընթացքում տրամադրված վարկերի գծով նախատեսված Սուբսիդավորման գումարները»:

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ առկա են Նախարարության համապատասխան ստորաբաժանման կողմից տրված պայմանագրային պարտավորությունների պահանջներին բավարարելու մասին բոլոր եզրակացությունները, որոնք էլ հիմք են հանդիսացել ֆինանսական կառույցներին վճարումները կատարելու համար:

Տվյալ ծրագրային միջոցառմամբ՝

- 2023 թվականի դեկտեմբեր ամսվա համար հաշվարկված՝ 186,767.3 հազ. դրամի սուբսիդավորման հայտերը սահմանված կարգով ներկայացվել են Նախարարությանը 2024 թվականի հունվար ամսին և վճարումները կատարվել են 2024 թվականին: Այդուհանդերձ, 2024 թվականի ինն ամիսների հաշվետվության մեջ հունվարի 1-ի դրությամբ որպես կրեդիտորական պարտք արտացոլվել է 0, այն դեպքում, երբ այն կազմել է 186,767.3 հազ. դրամ:
- Նախարարության 2024 թվականի ինն ամիսների հաշվետվության մեջ որպես փաստացի ծախսի ցուցանիշ արտացոլվել է 2,508,058.8 հազ. դրամ, այն դեպքում, երբ կազմակերպությունների կողմից ներկայացրած հայտերի համաձայն, այդ ցուցանիշը 2,323,781.5 հազ. դրամ է կամ տարբերությունը կազմում է 184,277.9 հազ. դրամ:
- Հաշվետու ժամանակաշրջանում կազմակերպությունների կողմից ներկայացրած հայտերի հիման վրա ձևավորված (կուտակված) վճարման ենթակա պարտավորությունը՝ կրեդիտորական պարտքը կազմել է 2,323,781.5 հազ. դրամ:

2024 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ առկա կրեդիտորական պարտքը, ինչպես նշվել է վերևում, կազմել է 186,767.3 հազ. դրամ կամ հաշվետու ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ վճարման ենթակա պարտավորությունը՝ կրեդիտորական պարտքը կազմել է 2,510,548.8 հազ. դրամ:

2024 թվականի ինն ամիսների Նախարարության դրամարկղային ծախսը կազմել է 1,475,669.5 հազ. դրամ: Արդյունքում, հաշվետու ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ վճարման ենթակա պարտավորության՝ կրեդիտորական պարտքի գումարը կազմում է 1,034,879.3 հազ. դրամ (2,510,548.8-1,475,669.5): Մինչդեռ, Նախարարության նույն ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ կրեդիտորական պարտքն արտացոլվել է 1,032,389.29 հազ.դրամ: Տարբերությունը կազմում է 2,490.0 հազ. դրամ (1,034,879.3 - 1,032,389.29):

5.2.2 «Հայաստանի Հանրապետության 2024 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի «Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների քաղաքականության մշակում և ծառայությունների մատուցում» (1001-11001) միջոցառման «Աշխատանքի վարձատրություն» հոդվածի ֆինանսավորման համար տարեկան պլանով նախատեսվել է 1,441,630.3 հազ. դրամ, հաշվետու ժամանակաշրջանի ճշտված պլանով սահմանվել է 993,351.4 հազ. դրամ: Համաձայն հաշվետվության ձև Հ-2-ի՝ ֆինանսավորումը կազմել է 993,351.4 հազ. դրամ, դրամարկղային ծախսը՝ 981.229.9 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 1,058,984.1 հազ. դրամ, կրեդիտորական պարտքը կազմել է 77,754.2 հազ.դրամ:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության հաշվետվությունների (LSREP) համակարգից արտահանված տվյալների համաձայն «Աշխատանքի վարձատրություն» հոդվածի փաստացի ծախսը կազմել է 1,058,984.13 հազ.դրամ: Աշխատավարձերի հաշվարկման տեղեկագրերի (ընդլայնված շախմատաձև հաշվարկային տեղեկագրի) համաձայն նույն ժամանակաշրջանի փաստացի ծախսը կազմում է 1,056,291.03 հազ. դրամ, կամ հաշվետվությունով փաստացի ծախսը 2,693.1 հազ. դրամով (1,058,984.13-1,056,291.03) ավելի է ներկայացվել: Նույն չափով հաշվետվությամբ ավել է արտացոլվել կրեդիտորական պարտքի ցուցանիշը:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության հաշվետվությունների (LSREP) համակարգից արտահանված տվյալների համաձայն «Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ» 4111 հոդվածի փաստացի ծախսը կազմել է 862,727.52 հազ.դրամ, կրեդիտորական պարտքը՝ 77,754.2 հազ. դրամ: Նախարարության կողմից տրամադրված հաշվարկման տեղեկագրերի (ընդլայնված շախմատաձև հաշվարկային տեղեկագրի) համաձայն կատարված հաշվարկների արդյունքում 4111 հոդվածի փաստացի ծախսը կազմում է 847,735.17 հազ.դրամ, կամ փաստացի ծախսն ավել է արտացոլվել 14,992.35 հազ. դրամով (862727.52-847,735.17): Նույն չափով հաշվետվությամբ ավել է արտացոլվել 4111 հոդվածի կրեդիտորական պարտքի ցուցանիշը:

«Պարզևատրումներ, դրամական խրախուսումներ հատուկ վճարներ» 4112 հոդվածով հաշվետու ժամանակաշրջանի համար նախատեսված 101,534.3 հազ. դրամը ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է: Հաշվետվության համաձայն, դրամարկղային և փաստացի ծախսը կազմել է 99,462.91 հազ.-ական դրամ: Համաձայն հաշվարկման տեղեկագրերի (ընդլայնված շախմատաձև հաշվարկային տեղեկագրի) փաստացի ծախսը կազմել է 111,977.48 հազ. դրամ, կամ հաշվետվությամբ պակաս է արտացոլվել 12,514.6 հազ. դրամով, որը որպես կրեդիտորական պարտք հաշվետվությունում չի ձևակերպվել:

«Քաղաքացիական, դատական և պետական այլ ծառայողների պարզևատրում» 4113 հոդվածով հաշվետու ժամանակաշրջանի համար նախատեսված 96,793.7 հազ. դրամն ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է, որը հաշվետվությամբ ներկայացվել է որպես դրամարկղային և փաստացի ծախս: Համաձայն աշխատավարձի հաշվարկման տեղեկագրերի (ընդլայնված շախմատաձև հաշվարկային տեղեկագրի) փաստացի ծախսը կազմել է 96,578.38 հազ. դրամ, կամ հաշվետվությամբ 215.32 հազ. դրամով ավել է արտացոլվել:

Վերը նկարագրված անհամապատասխանությունների վերաբերյալ Նախարարության դիրքորոշումը և հաշվեքննողների մեկնաբանությունները ներկայացված են «Արձանագրված խեղաթյուրումներ» բաժնում:

6. ԱՐՁԱՆԱԳՐՎԱԾ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐ⁶

6.1 Սույն ընթացիկ եզրակացության 5.2.1-րդ կետում արձանագրված անհամապատասխանությունը հանգեցրել է 2024 թվականի բյուջեի կատարման ձև Հ-2 և ձև Հ-4 հաշվետվություններում, ըստ հաշվետվությունների 2024 թվականի ինն ամիսների փաստացի ծախսի՝ 184,277.9 հազ. դրամ, կրեդիտորական պարտքերի փարեսկզբի՝ 186,767.3 հազ. դրամ, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի՝ 2,490.0 հազ. դրամ գումարների չափերով խեղաթյուրումների:

Նախարարության դիրքորոշումը՝ «Ձեր կողմից ներկայացված նախորդ (վեց ամիսների հաշվետվություն) արձանագրության մեջ նույնպես արձանագրվել էր 1-ին կետի առաջին պարբերությունը, սակայն մեր կողմից մանրամասն ներկայացվել էր համապատասխան մեկնաբանություններ, ըստ որի **ՀՀ ՏԿԵ նախարարի 2022 թվականի հունիսի 17-ի 25-Լ հրամանի Նախարարություն հայտերը ներկայացվել են 2024 թվականի հունվար ամսին և հետևաբար վճարում նույնպես համաձայն կարգի և հրամանի կատարվել է 2024 թվականի հունվար ամսին.**

Բացի այդ, ծրագրին մասնակից բանկերն ու վարկային կազմակերպությունները հանրային հատվածի հաշվապահական հաշվառման ծրագրում դիտարկվել են, որպես **Ֆինանսական գործակալներ**, իսկ այդ պարագայում դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր չեն առաջանում (վճարումը կատարվում է տվյալ պահին ծրագրում առկա ֆինանսական միջոցներին համապատասխան՝ անկախ ներկայացված հայտի ֆինանսական միջոցների չափից):

Այնուամենայնիվ հաշվի առնելով Ձեր կողմից ներկայացված դիտարկումը, տվյալ միջոցառման շրջանակներում կանխատեսվող ծախսը **արդեն իսկ ինն ամսիների** «Հիմնարկի կատարած բյուջեային ծախսերի և բյուջեային պարտքերի մասին» /ձև Հ-2/ և «Հաշվետվություն հիմնարկի դեբեյտորական, կրեդիտորական պարտքերի և պահեստավորված միջոցների» /ձև Հ-4/ հաշվետվություններում **արտացոլվել է՝ որպես կրեդիտորական պարտք:** Ելնելով վերոգրյալից, կարծում ենք յուրաքանչյուր եռամսյակային հաշվետվության մեջ արտացոլելու անհրաժեշտությունը բացակայում է, հակառակ պարագայում ենթադրվում է, որ այն կարտացոլվի նաև հաջորդ՝ փարեսկան հաշվետվությունում և Ձեր իսկ տերմիններով «խեղաթյուրման» գումարի մեջ կրկին կներառվի նշված թիվը:

Միաժամանակ հայտնում ենք, որ բարձրացված հարցը քննարկվել է նաև ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ (գրությունը կցվում է⁷):

Համաձայն 1-ին կետի 2-րդ պարբերության 2024 թվականի ինն ամիսների հաշվետվություններում հաշվետու ժամանակաշրջանին վերաբերող փաստացի ծախսը 188,524.9 հազ. դրամով պակաս է արտացոլվել: Այս կապակցությամբ հայտնում ենք, որ այս միջոցառման գծով փարեսկզբին կրեդիտորական պարտք չի արտացոլվել, ինչպես արձանագրվել էր նախորդիվ, ուստի տրամաբանական է, որ 2024 թվականի ինն ամիսների հաշվետվություններում հաշվետու ժամանակաշրջանին վերաբերող փաստացի ծախսը նույն գումարի չափով պակաս պետք է արտացոլվեր: Արդյունքում ստացվում է, որ 186,767.3 հազ. դրամի պարտքը ինչպես վեց ամիսների հաշվետվությունում չարտացոլելը, այնպես էլ նույն գումարի չափով ինն ամիսների հաշվետվությունում արտացոլելը կրկնակի՝ 373,534.6 հազ. դրամի չափով «խեղաթյուրման» է հանգեցրել: Հետևաբար յուրաքանչյուր հաջորդ հաշվետվությունում տվյալ գումարը

⁶ Սույն բաժնում ներկայացված խեղաթյուրումներն ազդեցություն չեն կարող ունենալ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ տրվող կարծիքի վրա (Տես՝ «Ամփոփագիր» բաժնի 3-րդ ծանոթագրությունը):

⁷ Ֆինանսների նախարարության գրությունը վերաբերվում է Նախարարության կողմից կատարված հարցման ի պատասխան, որից մեջբերումներ կատարված են հաշվեքննողների մեկնաբանությունների մեջ

«խեղաթյուրում» որակելը առնվազն հիմնավորման կարիք ունի, քանի որ նախորդ արձանագրություններին ի պատասխան ՏԿԵՆ դիրքորոշումներում (ինչպես նաև այս) բազմիցս նշվել է, թե Նախարարության կողմից ինչ **մուրեցում է** կիրառվել և, որ անհրաժեշտ է վերանայել **«խեղաթյուրում» եզրույթի կիրառությունը ...:**

... Հիմք ընդունելով վերը շարադրվածը, առաջարկում ենք վերանայել ... խեղաթյուրման արձանագրումը, ինչպես նաև հանել նույն բաժնի 2-րդ պարբերությունը (Նախարարության կողմից ներկայացվել են պետական բյուջեի կատարման հաշվետվություններ, որոնք կազմվել են սահմանված պահանջները չպահպանելով):, քանի որ **չնշելով պահանջները** և միայն ձևակերպելով այն, որ Նախարարությունը չի պահպանել սահմանված պահանջները, կարծում եմ այն առնվազն կրում է դեկլարատիվ բնույթ»:

Հաշվեքննողի մեկնաբանությունը՝ ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունում 2024 թվականի վեց ամիսների պետական բյուջեի կատարման հաշվեքննությամբ արձանագրված անհամապատասխանությունը **չի վերաբերվում** ՀՀ ՏԿԵ նախարարի 2022 թվականի հունիսի 17-ի 25-Լ հրամանի համաձայն ներկայացված հայտերի հիման վրա **կատարված վճարումներին**: Անհամապատասխանությունը վերաբերվել է 2023 թվականի դեկտեմբեր ամսվա համար հաշվարկված և Նախարարության կողմից 2024 թվականի հունվարին ընդունված սուբսիդավորման հայտերով՝ ծախսը հավաստող փաստաթղթերով՝ սրանձնված պարտավորությունը 2023 թվականի ֆինանսական հաշվետվություններում չճանաչելուն: Նախարարությունը, հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն, գործառնությունները պետք է ճանաչի, երբ դրանք տեղի են ունենում և ոչ թե դրանց վերաբերելի դրամական միջոցների սրացման կամ վճարման ժամանակ: Ըստ այդմ, Նախարարությունը ֆինանսական կառույցներից 2024 թվականի հունվարին սրացած հայտերով ներկայացված 2023 թվականի դեկտեմբերին վերագրվող պարտավորությունը պետք է ճանաչեր 2023 թվականի հաշվետվությամբ:

Նախարարության այն դիտարկումը, որ «...քանկերն ու վարկային կազմակերպությունները հանրային հարվածի հաշվապահական հաշվառման ծրագրում դիտարկվել են, որպես **ֆինանսական գործակալներ...**», **չի բխում** «Բնակարանների և անհատական բնակելի տների էներգաարդյունավետ վերանորոգման աշխատանքների պետական աջակցության ծրագրի իրականացման շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության և առևտրային բանկերի ու վարկային կազմակերպությունների միջև համագործակցության **պայմանագրի դրույթներից, իսկ ֆինանսների նախարարության գրությամբ հեղինակ պարզաբանումը՝** «... եթե վերը նշված գործարքի շրջանակներում ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունը հանդես է գալիս որպես գործակալ, ապա իր ֆինանսական հաշվետվություններում պետք է ճանաչի միայն տվյալ գործարքի հետ կապված դրամական հոսքերը...», **չի վերաբերվում քննարկման առարկային**, քանի որ Նախարարությունը պետական բյուջեով նախատեսված տվյալ միջոցառման կատարողն է, այլ ոչ թե՝ ֆինանսական գործակալը:

Նախարարության այն դիտարկումները, որ «... կարծում ենք յուրաքանչյուր եռամսյակային հաշվետվության մեջ արտացոլելու անհրաժեշտությունը բացակայում է, հակառակ պարագայում ենթադրվում է, որ այն կարտացոլվի նաև հաջորդ տարեկան հաշվետվությունում ...», ինչպես նաև «... սրացվում է, որ 186,767.3 հազ. դրամի պարտքը ինչպես վեց ամիսների հաշվետվությունում չարտացոլելը, այնպես էլ նույն գումարի չափով ինն ամիսների հաշվետվությունում արտացոլելը կրկնակի՝ 373,534.6 հազ. դրամի չափով «խեղաթյուրման» է

⁸ Նախարարություն ներկայացված հայտերը ծախսը հավաստող փաստաթղթեր են (տես՝ սույն ընթացիկ եզրակացության 5.2-րդ կետը):

հանգեցրել ...» **չեն բխում օրենսդրության պահանջներից**, քանի որ բյուջեների կատարման ֆինանսական գործունեության հետ կապված **հաշվեքվությունները կազմելիս, ներկայացնելիս և ամփոփելիս Նախարարությունը պետք է ղեկավարվեր սույն ընթացիկ եզրակացության 5.2-րդ կետում նշված օրենքի և Ֆինանսների նախարարի հրամանով սահմանված՝ բյուջեի կատարման հաշվեքվությունների լրացման պահանջներով:**

Ի պատասխան Նախարարության հարցման՝ **Ֆինանսների նախարարությունը՝ թիվ N° 1/10-2/24020-2024 գրությամբ հայտնել է**, որ «...**ծախսը հավասարող փաստաթղթերի առկայության դեպքում ձևակերպվում է փաստացի ծախս** (օրինակելի ձև Հ-2) **և, եթե վերջինիս գծով վճարումներ առկա չեն նաև՝ կրեդիտորական պարտք** (օրինակելի ձև Հ-4)»: Նախարարության և Ֆինանսական կառույցների միջև կնքված պայմանագրերի 10-րդ և 11-րդ կետերի համաձայն ծախսը հավասարող փաստաթղթեր են հանդիսանում «Սուբսիդավորման գումարի» փոխանցման վերաբերյալ Նախարարություն ներկայացված հայտերը (տես՝ սույն ընթացիկ եզրակացության 5.2-րդ կետը):

Նախարարության հետևյալ դիտարկման մասով՝ «... Հերևաբար յուրաքանչյուր հաջորդ հաշվեքվությունում տվյալ գումարը «խեղաթյուրում» որակելը առնվազն հիմնավորման կարիք ունի ...» հարկ է նշել, որ **խեղաթյուրումը ՀՀ օրենքով՝ սահմանված հասկացություն է՝ «ֆինանսական հաշվեքվությունում գումարի, դասակարգման, ներկայացման կամ բացահայտման ու դրանց համար ֆինանսական հաշվեքվությունների պատրաստման կիրառելի հիմունքներով սահմանված պահանջների միջև տարբերություն» և արձանագրումն համապատասխանում է հասկացության սահմանմանը:**

Ինչ վերաբերում է Նախարարության դիրքորոշմամբ արձանագրված անհամապատասխանությունների վերաբերյալ օրենսդրության պահանջները չնշելու գրառմանը, ապա ինչպես Նախարարությունում 2024 թվականի ինն ամիսների պետական բյուջեի կատարման հաշվեքննության արձանագրությամբ, այնպես էլ սույն ընթացիկ եզրակացության «Արձանագրված անհամապատասխանություններ» բաժնի համապատասխան կետերում սպառիչ ցանկով բացահայտված են տվյալ հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերով սահմանված պահանջները:

Հաշվի առնելով թվային տվյալների վերաբերյալ Նախարարության դիտարկումները, Ընթացիկ եզրակացության մեջ ներկայացված են ճշգրտված ցուցանիշները:

6.2 Սույն ընթացիկ եզրակացության 5.2.2-րդ կետում նշված անհամապատասխանությունը հանգեցրել է 2024 թվականի բյուջեի կատարման ձև Հ-2 և ձև Հ-4 հաշվեքվություններում հետևյալ խեղաթյուրումների.

- «Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ» 4111 և «Քաղաքացիական, դատական և պետական այլ ծառայողների պարգևատրում» 4113 հոդվածներով փաստացի ծախսն ավել է արտացոլվել համապատասխանաբար 14,992.35 հազ. դրամ և 215.32 հազ. դրամ գումարների չափերով,
- «Պարգևատրումներ, դրամական խրախուսումներ հատուկ վճարներ» 4112 հոդվածով հաշվեքվությամբ պակաս է արտացոլվել 12,514.6 հազ. դրամով, որը որպես կրեդիտորական պարտք հաշվեքվությունում չի ձևակերպվել:

Արդյունքում՝ «Աշխատանքի վարձատրություն» հոդվածով կրեդիտորական պարտքն ավել է արտացոլվել 2,693.11 հազ. դրամով,

⁹ «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետ:

Նախարարության դիրքորոշումը՝ Շեղումը պայմանավորված է նրանով, որ հանրային հարվածում կուտակված կրեդիտորական պարտքը հասույթ չի ճանաչվել, փվյալ հանգամանքով պայմանավորված էլ կրեդիտորական պարտքն ավել է արտացոլվել, հասույթն արդեն իսկ արտացոլվել է փարեկան հաշվետվության մեջ:

Հաշվեքննողի մեկնաբանությունը՝ Ընդունվել է ի գիտություն, հարցին անդրադարձ կկատարվի Նախարարությունում 2024 թվականի պետական բյուջեի փարեկան կատարման հաշվեքննությամբ:

7. ԱՅԼ ՓԱՍՏԵՐ

«Տարածքային զարգացում ծրագրի ֆինանսական աջակցություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին» միջոցառում (1212-12002)

«Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի համաձայն «Դոտացիաների հաշվարկման մեջ օգտագործվող՝ համայնքներին վերաբերող տվյալների աղբյուրներն են՝

1) ծախսային գործակիցների տվյալների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարությունը, Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի բնագավառում պետական լիազոր մարմինը, Հայաստանի Հանրապետության մարզպետների աշխատակազմերը և Հայաստանի Հանրապետության համայնքները...»

3. Պետական լիազոր մարմինը բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում իր պաշտոնական կայքէջում հրապարակում և տարածքային կառավարման մարմինների միջոցով տեղական ինքնակառավարման մարմիններին տրամադրում է պետական մարմինների կողմից հաշվառվող՝ դոտացիաների գումարների հաշվարկներում կիրառված ելակետային տվյալների ցուցանիշները...»:

Հաշվեքննությամբ պարզվեց, որ Նախարարության կողմից համահարթեցման դոտացիայի գումարների հաշվարկման մեջ կիրառված (համաձայն «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի 01.01.2023թ. դրությամբ) բնակչության թվաքանակները (բնակչության թիվը՝ 3,410,996 մարդ, 0-16 տարեկան և 63 տարեկանից բարձր բնակչության թվերը) համապատասխանում են ՀՀ ՆԳՆ միգրացիայի և քաղաքացիության ծառայության բնակչության պետական ռեգիստրում առկա տվյալների հետ (համաձայն ՀՀ ՆԳՆ կողմից Նախարարություն ներկայացված տեղեկատվության):

Նախարարության կողմից համահարթեցման դոտացիայի գումարների հաշվարկման մեջ տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործոնի հաշվարկում (համայնքի հեռավորությունը մայրաքաղաքից, մարզկենտրոնից, նախկին շրջկենտրոնից) կիրառված տվյալները համապատասխանել են ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի 27.12.23թ. «ՀՀ վարչական տարածքների միջև հեռավորությունները հաստատելու մասին» թիվ 61-Լ հրամանով հաստատված հեռավորություններին, բացառությամբ Արմավիր, Վանաձոր, Գյումրի համայնքների, որոնց հեռավորությունները մայրաքաղաքից համապատասխանաբար 44 կմ, 120 կմ, 122 կմ է հաշվարկվել, սակայն համաձայն վերը նշված հրամանով սահմանված հեռավորությունների՝ պետք է լիներ 45 կմ, 119 կմ, 124 կմ: Նշված տարբերություններն էական ազդեցություն չեն ունեցել ծախսային գործոնի հաշվարկի վրա:

Հարկ է նշել, որ համայնքների պաշտոնական կայքերում նշված հեռավորությունները մայրաքաղաքից, մարզկենտրոնից և նախկին շրջկենտրոնից որոշ դեպքերում մի քանի կմ-ով տարբեր են Նախարարի թիվ 61-Լ հրամանով հաստատված հեռավորություններից:

Նախարարության դիրքորոշումը՝ Այս կապակցությամբ հայտնում ենք, որ 2024 թվականի ֆինանսական համահարթեցման դուրացիաների հաշվարկներում օգտագործվող տրանսպորտային մարզելիության ծախսային գործոնի՝ համայնքների հեռավորությունների վերաբերյալ տվյալները ճշգրտվել են ՏԿԵՆ պատասխանատու ստորաբաժանման և համապատասխան մարզպետի աշխատակազմերի հետ համատեղ և արդյունքում հաշվարկներում կիրառվել են լավարկված տվյալները, չնայած վերջիններս էական ազդեցություն չունեն հաշվարկված համահարթեցման դուրացիաների չափի վրա:

Հաշվեքննողի մեկնաբանությունը՝ Ընդունվել է ի գիտություն:

8. ՀԵՏՀՍԿՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ

ՀՀ 2024 թվականի պետական բյուջեի ինն ամիսների կատարման հաշվեքննության շրջանակում ուսումնասիրվել է նաև 2023 թվականի պետական բյուջեի տարեկան, ինչպես նաև 2024 թվականի պետական բյուջեի երեք և վեց ամիսների կատարման հաշվեքննությունների արդյունքների վերաբերյալ ընթացիկ եզրակացություններով արձանագրված անհամապատասխանությունների վերացման, առաջարկությունների իրականացման հետ կապված հարցերի ընթացքը:

№	Հաշվեքննիչ պալատի առաջարկությունները	Նախարարության դիրքորոշումը			Ծանոթագրություն ՀՊ-ի մեկնաբանությունը
		Ընդունելի է/ Ընդունելի չէ	Կատարված է/ Ընթացքում է	Պարզաբանում / Բացատրություն	
1	Միջոցներ ձեռնարկել արձանագրված բյուջետային ծրագրերի/միջոցառումների կատարման ընթացքի և հաշվետվությունների արժանահավատության ապահովման նկատմամբ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների պահպանման հսկողական մեխանիզմներ ներդնելու ուղղությամբ:	ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ՉԷ	-	Նախարարությունը ունի և կիրառում է օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների պահպանման հսկողական մեխանիզմներ:	ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՉԷ (Անդրադարձ է կատարվել սույն եզրակացության 5.2 կետում)
2	Ձեռնարկել միջոցներ գնման պայմանագրերի գծով կատարողական փաստաթղթերի՝ գնումների PPCM համակարգ մուտքագրման ուղղությամբ՝ դրանով իսկ ապահովելով գնումների թափանցիկության և հրապարակայնության սկզբունքները:	ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ է	ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ է	«Ճանապարհային դեպարտամենտ» հիմնադրամը, չնայած առկա տեխնիկական խնդիրներին, միջոցներ է ձեռնարկել միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհների պահպանման վերաբերյալ պայմանագրերի շրջանակներում համապատասխան հանձնման-ընդունման արձանագրությունները արդեն հուլիս ամսից PPCM համակարգ մուտքագրելու ուղղությամբ:	ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՉԷ (Անդրադարձ կկատարվի հաջորդիվ իրականացվող հաշվեքննությունների ընթացքում)
3	Ձեռնարկել միջոցներ Թիվ ՏԿԵՆ-ՀԲՄԱՇՁԲ-2023/3Շ պայմանագրի շրջանակներում կատարված 56,126.5 հազ. դրամի խմելու և ոռոգման խողովակների փոխարինման,	ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ՉԷ	-	14.04.2023թ. կնքված թիվ ՏԿԵՆ-ՀԲՄԱՇՁԲ-2023/3Շ պայմանագրի շրջանակներում, ի թիվս այլնի, հաղորդակցուղիների փոխարինման, վերակառուցման և մոնտաժային աշխատանքների նեռամանը, ապա տեղեկացնում ենք, որ նշված պայմանագրով հիմնանորոգման ենթակա ճանապարհը նախատեսված է եղել հիմնանորոգել Ասիական	Անդրադարձ կկատարվի հաջորդիվ իրականացվող հաշվեքննությունների ընթացքում

<p>ջրագծերի վերակառուցման, գազատարի վերատեղադրման աշխատանքների մասով կատարված վճարումների՝ սեփականատերերից պետական բյուջե վերադարձնելու ուղղությամբ:</p>			<p>Ջարգացման բանկի (այսուհետ՝ ԱԶԲ) աջակցությամբ իրականացվող Հայաստան-Վրաստան սահմանային տարածաշրջանային ճանապարհի (Մ-6, Վանաձոր-Բագրատաշեն) բարելավման ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) շրջանակերում: Ծրագրի ազդեցությունների հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվել են ԱԶԲ Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության (2009) պահանջներով և դրա հիման վրա մշակված ՀՀ կառավարության 2010 թվականի սեպտեմբերի 16-ի N 1274-Ն որոշմամբ հաստատված «Հողերի օտարման և տարաբնակեցման շրջանակը և դրա փոխհատուցման սկզբունքները» N 3 հավելվածի (այսուհետ՝ ՀՕՏԾ) պահանջներով:</p> <p>Ճանապարհաշինարական ծրագրի շրջանակներում հաղորդակցուղիների տեղափոխման հարցին ԱԶԲ-ն անդրադարձել է Հայաստան կատարված իր մի շարք առաքելությունների ընթացքում, որտեղ հստակ արձանագրել է, որ ճանապարհաշինարական ծրագրի շրջանակներում ազդակիր հաղորդակցուղիների սեփականատերերը Անվտանգության մեխանիզմների քաղաքականության (2009) տեսակետից հանդիսանում են ազդեցության ենթակա անձինք, հետևաբար հաղորդակցուղիների տեղափոխումը հանդիսանում է Ծրագրի մաս և ՀՀ-ն պարտավոր է ապահովել դրանց վերականգնումը: Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ միջազգային պայմանագրով ՀՀ ստանձնած պարտավորությունների կատարումն, Ծրագրի բնականոն ընթացքն ապահովելու նպատակով ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հունիսի 16-ի թիվ 633-Ա որոշմամբ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությանը թույլատրվել է ձեռք բերել Մ-6, Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհի վերականգնման և բարելավման ծրագրի շրջանակներում հաղորդակցուղիների տեղափոխման նախագծային, հեղինակային և տեխնիկական հսկողության ծառայություններ:</p> <p>Վերոգրյալով պայմանավորված և ելնելով ՀՀ կողմից կնքված միջազգային պայմանագրերի պահանջներից՝ հաղորդակցուղիների տեղափոխման աշխատանքներն ընգրկվել են Ծրագրի կապալառուների շինարարական պայմանագրերի ծավալներում: Հիշյալ որոշման հիման</p>	
--	--	--	--	--

			<p>վրա 19.07.2016թ. ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարության և «Արցախճան» ինստիտուտ ՓԲԸ միջև կնքվել է նախագծերի պատրաստման և ծախսերի գնահատման աշխատանքների կատարման թիվ ՏԿՆ-ԲԸՀԱՇՁԲ-2016/1 պետական գնման պայմանագիր:</p> <p>Հետագայում որոշվել է Մ-6, Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի ՊԿ384+50-ՊԿ481+40 /ՊԿ467+50-ՊԿ473+61/ տեղամասի (Օձունի խաչմերուկի /Մ6 և Հ35/ ավտոճանապարհների փոխհատում) վերականգնման և բարելավման աշխատանքներն իրականացնել պետական բյուջեի միջոցների հաշվին:</p> <p>Այսինքն՝ չնայած այն հանգամանքին, որ վերը նշված ճանապարհահատվածի վերականգնման և բարելավման աշխատանքներն իրականացվել են պետական բյուջեի միջոցների հաշվին, այնուամենայնիվ վերջինս շարունակել է հանդիսանալ Ծրագրի առընչվող մաս և վերջինիս հետ կապված սոցիալական հարցերը կարգավորվել են Ծրագրի պահանջներին համապատասխան: Մասնավորապես, տվյալ ճանապարհահատվածի հաղորդակցուղիների օտարումը ներառված է եղել Ծրագրի նախագծի օտարման գոտում և Ծրագրի շրջանակներում օտարված է եղել Հայաստանի Հանրապետությանը:</p>	
--	--	--	---	--

9. ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությանը՝

1. Ելնելով ընթացիկ հաշվեքննության արդյունքներից և հաշվի առնելով 2024 թվականի պետական բյուջեի վեց ամիսների կատարման նկատմամբ իրականացված հաշվեքննություններով արձանագրված խնդիրների լուծված չլինելու համգամանքը՝ առաջարկվում է.
 - Նախորդ հաշվեքննություններով ներկայացված առաջարկությունների իրագործման նպատակով հաստատել միջոցառումների ծրագիր՝ յուրաքանչյուր միջոցառման համար սահմանելով պատասխանատու ստորաբաժանում(ներ)ը և միջոցառման կատարման ժամանակացույցը:

Գագիկ Բարսեղյան _____
 Հաշվեքննիչ պալատի անդամ

«30» հունվար, 2025 թվական

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատ,
 Մ.Բաղրամյան 19, Երևան
 Հայաստանի Հանրապետություն